

Vedlegg 2: Intervju med Bjarte Veland

00:00:10 Taler 1

Litt om bakgrunnen din først, CV-en holdt på å si

00:00:33 Taler 3

Begynte som tømmerlærling på 90 talet.

00:00:37 Taler 3

Jobbet som tømmer i 5 år, mesterbrev, så startet jeg eget firma.

00:00:41 Taler 3

Fikk en skade og omskolering til bachelor.

00:00:45 Taler 3

Ferdig der i 2007.

00:00:47 Taler 3

Begynte i ett byggherre firma. Der var eg byggherre konsulent i syv år.

/Prosjektleder. Jeg var lengst hos forsvarsbygg, der var eg utleid i 4 og et halvt år.

00:01:09 Taler 3

Og så gikk eg jo til entreprenør.

00:01:13 Taler 3

Måtte vere meir handson å få ting til å skje.

00:01:19 Taler 3

Så var jeg i Constructa. Der var jeg vel 5 år som prosjektleder, stort sett store prosjekt 200-300 millioner.

00:01:32 Taler 3

Og så fikk jeg en sjanse i Ulveseth, i 2019 som eg måtte gripe.

00:01:39 Taler 3

Vedlegg 2

Og da har vært nestleder og avdelingsleder. Eller avdelingsdirektør, prosjekt og teknologi er den offisielle tittelen

00:01:51 Taler 3

Vært her nå i straks 3 og et halvt år.

00:01:54 Taler 3

00:02:07 Taler 1

Så du har stor innflytelse i prosjektet og prosjekt hverdagen til Ulveseth.

Taler 3

Ja

00:02:15 Taler 1

Sånn hvis vi tenker på entreprenør drifta, gjør vi noe spesifikke tiltak i hverdagen med tanke på gjenbruk, ombruk og Overskuddsmaterialet som blir brukt igjen.

00:02:36 Taler 3

Vi måler jo på det ved rapporterer på det.

00:02:43 Taler 3

Vi er opptatt av å plukke ut prosjekter som har en profil med gjenbruk. Vi har gode muligheter til det i forhold til lager og lagringsplasser til å ta vare på ting.

00:02:56 Taler 3

Vi har en høy sorteringsgrad i forhold til resirkulering av materialer.

00:03:02 Taler 3

Ja og så har vi jo for Nygårdsgaten for prosjektet der. Der har vi stående en del ting og gjenbrukt en del ting og sånt, så prøv å ta det inn i prosjekter. Sånn som her vi sitter i dette rommet er det ombruk.

00:03:20 Taler 1

Som totalentreprenør, så har de ein veldig innflytelsesrike rolle på prosjekt.

00:03:27 Taler 1

Hvordan påvirker dere prosjektene? Med tanke på gjenbruk og ombruk?

00:03:35 Taler 3

Det varierende grad hva vi kan gjøre, der vi kan være en rådgiver for byggherren det er vel gjerne der vi har størst påvirkning.

For det er jo sånn at noen ganger koster det, og da må vi ha en byggherre som vil litt, og som er interessert i å betale for det.

00:03:51 Taler 3

Og så ser vi alltid etter de mulighetene som det er rom for i et prosjekt, men jeg tror det vi har kanskje størst påvirkning. Det er å opplyse og påvirker byggherren til å bruke mest mulig ombruk.

00:04:12 Taler 1

Har dere egne insentiver for å optimalisere dette med ressursbruken i hverdagen?

00:04:19 Taler 1

Ser du noe økonomisk gevinst med det?

00:04:22 Taler 3

Ja i forhold til overskudd og waste, så er det absolutt muligheter. Men det går jo ikkje på ombruk og gjenbruk, egentlig. Det går jo på det å ikkje skape noe som er overskudd.

00:04:37 Taler 3

Det å ombruke i seg selv er gjerne ikke økonomisk gevinst i, men det kan være, men det er vanskelig.

00:04:47 Taler 3

Det er jo enn av utfordringene med det.

00:04:49 Taler 1
Mere jeg hørte om ein som snakket om at han har bygd et naust for. 100.000 i 2014 fordi han hadde brukt igjen materiale fra et annet prosjekt. Har du noe sånne andre eksempel som du kommer på? 00:05:20 Taler 3

Det som er utfordringen i forhold til å bruke til mindre prosjekter. Det er at vi må levere prosjekter med en godkjenning med en garantitid og så videre sant, så det er vanskelig å ta inn

Vedlegg 2

i et større. Prosjekt sånt spørsmål jo hva produkter det er, for eksempel vinduer, skal ha en godkjenning og en FDV.

00:05:26 Taler 3

Det er jo der samfunnet har en jobb med å tilrettelegge bedre for ombruk, og det pågår jo mange prosjekter på det.

00:05:37 Taler 3

Andre eksempler, der vi har spart penger på ombruk. Vi har jo brukt restpartier med flis for eksempel, på noen prosjekter. Vi har gjenbrukt kran fundament til ballast fundament for kai dekkene på Damsgårdsveien. Kan spare betong, penger og miljø.

00:06:12 Taler 1

Er det utfordringen du ser nå? Er det kravene som blir stilt til prosjektet som gjør at ombruk blir vanskeligere?

00:06:26 Taler 3

Det ene er det er å få sertifisert og godkjent produkter som har brukt før.

00:06:37 Taler 3

Og så er det en markeds plass for det.

00:06:41 Taler 3

Fordi at det er nå sånn at et produkt som har stått ett sted har en form, en geometri, en funksjon og en kvalitet.

00:06:48 Taler 3

Kordan skal du gjenbruke det i et prosjekt når du må tegne på nytt? Så standardisering er jo viktig og en markeds plass for for produkter.

00:06:59 Taler 1

Så vi savner noe som finn.no for entreprenører som driver vi med riving?

00:07:07 Taler 3

Vedlegg 2

Ja. Og der er jo flere prosjekter som jobber med det da. Men du skal opp i litt volum før det fungerer.

Og så er jo bygg mer skreddersydd, så mer standardisering, mer element/modul er jo en fordel for ombruk.

00:07:31 Taler 3

Og så er det sånn at noen byggherrer mener at den ideelle etasjehøyden den er 3,60 noe mener den er 4, og noen mener den er 3,40. Så det er ikke noe standardisering av etasjehøyde for eksempel. Så jeg savner litt det.

00:07:51 Taler 3

Jeg tror i hvert fall mer standardisering gir rom for mer ombruk i fremtiden.

00:07:59 Taler 3

Men så er spørsmål, hvor mye skal standardiseres? Det skal jo dekke et spesifikt behov.

00:08:06 Taler 3

Kontorer, et typisk kontorbygg. Kanskje det skulle vært mer standardisert. Der finnes det ganske mange 1000 kvadrat rundt om.

00:08:13 Taler 3

Altså en svømmehall er en svømmehall, så tilpasset det behovet.

00:08:29 Taler 1

Hva drivere og savner du for at et prosjekt skal være prioritert med gjenbruk?

00:08:40 Taler 1

Skal ta staten sette inn noen mål, for at dere skal drive gjenbruke i prosjektene deres?

00:08:48 Taler 3

Jeg tror det er veldig mye interesse for det.

00:08:51 Taler 3

Jeg tror at. Miljøprofilen og bærekraften som ligger i det. Det var egentlig veldig mange som er interessert i det, men det må liggetilrettelagt med regelverk som muliggjør det.

Og så er det sånn at det må være butikk i det. Og da trenger du en byggherre, som vil investere i det eller tilrettelegge så det ikke blir så komplekst og da koster det mye penger.

00:09:24 Taler 3

Standardisering som vi snakket om, vi gjør det enklere. Og kanskje tilskuddsordninger.

00:09:35 Taler 1

Når du drev for deg selv, da var det deg da, sant?

00:09:41 Taler 3

Nei vi var to stykker.

00:09:41 Taler 1

Var det lettere for dere å ta igjen materiale fra et annet prosjekt, for å bruke på et nytt prosjekt?

00:09:50 Taler 3

Vi fokuserte egentlig vanlig på å bestille akkurat det vi trengte, sånn at ikke vi fikk waste. Vi tok vare på ferskt materiale, opptatt av waste sant, for da gikk jo det rett på bunnlinjen, det gjør jo det her og.

00:10:11 Taler 3

Bestilte inn akkurat det vi trenger. Det var stort sett nybygg.

00:10:20 Taler 3

Og dette er jo 90 til i 2000. Så det var jo ett heilt annet fokus på det.

Da var jo det butikken i å begrense waste som var driveren. Men lite ombruk.

00:10:36 Taler 1

Er dere drev ikke?

00:10:51 Taler 1

Hvordan ser du for deg gjenbruk marknaden fram i tid? No har vi jo vi en verdikjede på gjenvinningen av materiale, glass blir til isolasjon og sånn, men alt av byggemateriale, hva ser du for deg i framtida? Trenger vi en verdikjede der og?

Vedlegg 2

00:11:11 Taler 3

Jeg ser for meg mer standardisering og element prefabrikking.

00:11:22 Taler 3

Og så tror jeg at, altså vi vi snakker ombruk og gjenbruk. Gjenbruk er jo bearbeidet i noen form. Klarer vi standardiserer mer, så kanskje vi får mer ombruk, vil si at vi tar det en til en.

00:11:39 Taler 3

Det er egentlig lite ombruk i dag.

00:11:42 Taler 1

Når du er inne i planleggingen av prosjekt. Sier du at det her må vi standardisere? Her må vi gjøre klart for at dette kan brukes en annen plass, for eksempel?

00:11:56 Taler 3

Med tanke på gjenbruket, så er vi gjerne ikke pliktig, men vi er pliktig å tenke hvordan dette bygget en gang i fremtiden skal kunne plukkes ned.

00:12:11 Taler 3

Og det kommer vel mer og mer egentlig, og det kan godt være at det er noe som kommer i fremtiden med at en må tenke ombruk.

00:12:28 Taler 1

Sandslimarka, så husker jeg at vi hadde asfalt på plassen, som vi knuste opp og brukt igjen som planeringsmasser. Har du noen andre eksempel i forhold til masse som blir brukt igjen?

00:12:49 Taler 3

Ja vi bruker jo betong.

00:12:52 Taler 3

Kan også brukes som tilbakefylling eller fyll masser.

00:13:00 Taler 3

Det skjer hvis betongen er i fra rett datering, sånn at det ikke finnes miljøgifter i den, men sånn som på Sundt bygget da blir den kjørt på deponi, for den er for gammel.

00:13:14 Taler 1

Men nyere betong hadde dere kjørt til et nytt prosjekt og bruk den som fyllmasse?

00:13:20 Taler 3

Ja, men der kan du si det at, hvis vi bruker den, så er jo et mål med spesielt masser er å bruke den på stedet.

00:13:33 Taler 3

Hvis du tar ned et bygg og kan sortere ut jern, og legge den til fyllmasse på samme bygget. Da har du på en måte tatt vekk mye transport.

00:13:41 Taler 3

Vi kjører sjelden knust betong fra ett prosjekt til et annet, har vi mulighet og det samtidig til det så kan vi gjøre det med å gå igjennom et deponi som kan igjen ta det ut og selge det ut til et ant prosjekt.

00:13:55 Taler 1

Men da må dere betale for å levere massene?

00:13:58 Taler 3

Ja, men da blir det en butikk for andre.

00:14:02 Taler 3

Men har vi muligheten til det og har noe samtidig og sånn. Så gjør jo vi det.

00:14:08 Taler 3

Og har gjort det.

00:14:12 Taler 1

Tenker litt på rehabiliteringsprosjektet da.

00:14:17 Taler 1

Når vi kommer inn der er det insentiv for oss å rive med omhu med tanke på gjenbruk og ombruk?

00:14:26 Taler 3

Ja insentiver da kommer jeg i form av bestillingen eller krav.

00:14:31 Taler 3

For å plukke ned gipsplater forsiktig, lagre de og bruke de igjen. Det koster tid og er dyrere en å kaste de og sette opp nytt.

00:14:46 Taler 1

Men hvis dere ser ei dør som ble satt inn i 2021, og så begynner dere på prosjekt i 2023 ser at den er helt ny og du ikke har alt på den. River dere ned forsiktig da?

00:15:01 Taler 3

Ja da prøver jeg å bruke det og vi bruker jo for eksempel til bygge dører.

00:15:11 Taler 3

Problemet der er jo godkjenningen på dørene.

00:15:15 Taler 3

Du får ikke et godkjent produkt hvis det var montert før. Det er jo utgangspunktet en av de største utfordringer, for eksempel med betongelementer som er prøvd gjenbrukt, ikke sant? Ja, betongelementer fra prøveprosjekt i Oslo, så plukket de de ned, sendte de fra Oslo til Trondheim.

for resertifisering og tilbake til Oslo. Og da kan du tenke deg kostnaden på det, for en stor kostnad på betong elementer, det er jo transport for det er jo tunge ting.

00:15:49 Taler 3

Man det er jo det er jo sånn man må starte. Man må gå de litt tunge veiene for å rydde bane for andre.

00:15:56 Taler 1

Ser du fordi at innen de neste 10 årene så kommer ulveseter til å plukke ned hulldekke element, og gjenbruka dei.

00:16:09 Taler 3

Ja, det håper jeg.

Det skjer veldig fort. Det skjer egentlig mye.

Vedlegg 2

00:16:20 Taler 3

Og det er nødt til å skje med forhold til klimamålet og så videre. skal vi se på et.

00:16:28 Taler 3

For eksempel, står der et bygg der hvor du skal ha et nytt bygg der.

Så kan du ta vekk 80% av klimaavtrykket med å gjenbruke bærekonstruksjon hvis det betong.

00:16:45 Taler 3

Så der har du med ombruk av bygningskjellettet.

Så sparer du 80%.

00:16:52 Taler 1

Bevarer bygget da. Transformasjonsprosjekt i stand for et nybygg.

00:17:02 Taler 3

Det er derfor de sier at, de mest miljøvennlige byggene det er de som står der i dag. For ved å gjenbruke bygningskroppen så sparer du mye avtrykk.

00:17:43 Taler 3

Vi har limtredegerne fra Ortun, som blei ombrukt som benkar.

00:18:03 Taler 1

Men triks, tips og triks. Til når du skal starter opp med prosjektet eller starte opp med de arbeidsoppgaver og du tenker her skal jeg enten gjenbruke eller gjera da klart til å gjenbruka?
Planlegging?

00:18:31 Taler 3

Ja, jeg er generelt veldig opptatt av å planlegge.

00:18:33 Taler 3

Vedlegg 2

Du planlegger for å få inn eit element som du har et annet sted som du vet om. Når du plukker ned noe, planlegger du hva du plukker ned sån at du kan tenke, dette her kan vi bruke et annet sted. Viktig å kartlegge.

00:18:55 Taler 3

Et eksempel er ein UE som vi bruker en del som kørte ein pilot på ventilasjonskanaler.

00:19:02 Taler 3

Gå ned, plukke ned notere nummererer hver enkelt kanal, den og så videre. Dimensjon lengde.

00:19:11 Taler 3

Og så må gjøres rent man da får vi ombrukt kanalene sånn en til en. Og da får du hele den kanaldel listen inn i prosjekteringen, leverer den til prosjekteringen, så kan de bruke de kanalene igjen. Supplerer de med nytt der det mangler. Men får brukt igjen kanalene.

00:19:31 Taler 1

Ja, det gjør de oppe på Fantoft vet jeg, når de pusset opp studentboligene.

00:19:48 Taler 3

Men det det er planlegging, uten planlegging d hadde ikke vi fått gjenbrukt de flisene på Rogn.

God planlegging og grunnarbeid, du kan tenke på gravemaskiner som går på strøm, men hvis du kan ta vekk 10% av massehåndtering. Så har du spart hele utslippet på de 10%

00:20:12 Taler 3

For det har mye mer, kanskje totaleffekt. En om det går en gravemaskin på strøm eller bio diesel

00:20:20 Taler 1

Hvordan ser du samarbeide i bransjen i dag med tanke på miljø og økonomiske gevinster for alle?

00:20:35 Taler 3

Ja, det er bransje fellesskap som driver mye av dette her, spesielt kanskje i forhold til tilrettelegging av regelverk og en sånt.

00:20:48 Taler 3

En stor totalentreprenør sliter med et volum der du har nok prosjekter til å putte inn alle brikkene du får fra andre prosjekter, sant?

00:20:57 Taler 3

Og derfor trenger vi liksom den felles markedsplassen på tvers av bedrift.

00:21:03 Taler 1

Til og med internt på bedrift?

00:21:07 Taler 3

Ja, du må utover selv store totalentreprenører.

00:21:12 Taler 3

Liksom du bør ha, skal du føle at det flyte best mulig, så må du egentlig ha en bransje som markedsplasse, for da får du flere brikker som skal pusles inn i flere bygg.

00:21:49 Taler 1

Som riveentreprenør rive dere veldig masse i løpet av et år. Er det noe du ser for deg skal forandre seg i forhold til at alt blir sendt på deponi eller i Rådalen?

00:22:10 Taler 3

Nei i forhold til det vi river i dag er vi opptatt av å sortere det, og det er lite fra den avdelingen som kan ombrukas

00:22:22 Taler 3

Vi har jo noen eksempler. Nygårdsgaten med disse vegg elementene, kunst som blir satt inn i inn i betongvegger.

00:22:34 Taler 3

Og så sorterer vi, sånn at det ble jo resirkulert. Men det er lite ombruk egentlig da.

00:22:50 Taler 3

Vedlegg 2

Men det må tilvirkes i en eller annen form. Eller resirkuleres, men det er det er miljøavgifter og den tiden det er bygd de som styrer om det må på deponi.

00:24:05 Taler 1

Som håndverkere kva er din erfaring med å bruke ting igjen i fra et annet prosjekt. Hvis du har tatt et vindu fra ett prosjekt til et annet?

00:24:15 Taler 3

Ja min erfaring med det?

00:24:17 Taler 1

Er det tidkrevende?

00:24:19 Taler 3

Det går med tid

00:24:23 Taler 3

Det går mer tid å plukke det ut, og mer tid å sette det på plass. Da må regnestykket være sånn at den tiden du bruker på det, sparer du på produktet. egentlig i forhold til økonomien i det

00:24:44 Taler 3

Men man sparer jo en del transport.

00:24:48 Taler 3

Det er og tid, men ikke produksjonstid.

00:24:51 Taler 1

Men det er jo det er jo grossist som oftest stiller med på transporten der sånn a 1 til a 3. Hvis du kutter ut de? A 1 til a 3 i miljøet regnskapet da tenner du en del på det, hva?

00:25:10 Taler 1

Sånn intern gjenbruk på en byggeplass, har du vert borti det før?

00:25:21 Taler 3

Ja spesielt med masser.

00:25:25 Taler 3

Ja og de limtredegrerne. De blir jo sendt et sted, men lokalt i regionen for bearbeiding og så tilbake til prosjektet. Det må du vel ofte gjøre egentlig. Med masser er jo ofte der du har litt volum og mye transport som du sparer

00:25:50 Taler 3

Så er det betong elementene, men de var jo plassert et par meter fra der de blei brukt som kranfundament.

00:25:58 Taler 1

De måtte bare kuttes opp?

00:26:02 Taler 3

Ja. Men så tror jeg, og i forhold til framtiden et sted da. Så er vi blitt veldig globale.

00:26:09 Taler 3

Det tror jeg og er en viss endring med mer. Jeg tror verdensbildet og tvinger framover at vi tenker mer lokalt i regionen verdensdelen, og ikkje importerer granitt fra kina, og jeg vet ikke.

00:26:29 Taler 1

Og fyllmasser fra Australia.

00:26:33 Taler 3

Og at sammensatt produkt.

Det kan ha vært reist rundt hele verden der med komponenter og gå sånn. Du kan lage komponenter et sted, og så sette sammen et ant sted og sette de sammen et 3 steder, og så har det reist verden rundt.

00:26:49 Taler 3

Og at det blir mer?

00:26:52 Taler 3

Må bli mer bevisst på den på den reiseveien i forhold til miljøavtrykk.

00:27:02 Taler 1

Ja, det er jo innenfor den a 1 til a 3. Det er jo reisen ja det produktet.